

НАРЕДБА за изискванията и критериите за ВиК операторите и за квалификацията на персонала им

Приета с ПМС № 11 от 23.01.2008 г., обн., ДВ, бр. 9 от 26.01.2018 г., в сила от 26.01.2018 г., изм., бр. 98 от 24.11.2023 г.

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (Изм. – ДВ, бр. 98 от 2023 г.) С наредбата се определят изискванията и критериите, на които трябва да отговарят ВиК операторите, за да извършват дейностите по чл. 198о, ал. 1 от Закона за водите в обособената територия, включително професионалните и квалификационните изисквания към техническия им персонал, както и условията и редът за провеждане на обучението му.

Чл. 2. ВиК операторите трябва да отговарят на изискванията и критериите по глава втора от наредбата за целия срок на извършване на дейностите по чл. 198о, ал. 1 от Закона за водите в обособената територия.

Глава втора ИЗИСКВАНИЯ И КРИТЕРИИ, НА КОИТО ТРЯБВА ДА ОТГОВАРЯТ ВиК ОПЕРАТОРИТЕ

Раздел I Критерии, на които трябва да отговарят ВиК операторите

Чл. 3. ВиК оператори могат да са единствено капиталови търговски дружества с обособени територии, с основен предмет на дейност – предоставяне на ВиК услуги, с активи по чл. 13 и/или чл. 19 от Закона за водите.

Раздел II Изисквания, на които трябва да отговарят ВиК операторите

Чл. 4. (1) ВиК операторът трябва да разработи, да внедри и да поддържа система за управление на качеството, система за управление по отношение на околната среда и система за управление на здравето и безопасността при работа.

(2) Изпълнението на изискванията по ал. 1 се доказва с представянето на:

1. документирани процедури и/или вътрешни правила за управлението на качеството на предлаганите ВиК услуги чрез определяне на процесите, връзките между тях и отговорностите за осигуряване на услуги, които съответстват на изискванията на потребителите и на приложимите нормативни актове, както и определяне на критерии за подобряване на внедрената система за качество или чрез внедряване и поддържане на сертифицирана система за управление по БДС EN ISO 9001 "Системи за управление на качеството";

2. документирани процедури и/или вътрешни правила за защита на околната среда при осъществяване на дейността чрез планиране, въвеждане, поддържане и непрекъснато подобряване на процеси, мерки и отговорности за осигуряване спазването на изискванията на законодателството в областите на опазване на околната среда от замърсяване, управлението на отпадъците, ефективното използване на ресурсите, промените в климата и опазването на екосистемите и биоразнообразието или чрез внедряване и поддържане на сертифицирана система за управление по БДС EN ISO 14001 "Системи за управление по отношение на околната среда";

3. (изм. – ДВ, [бр. 98 от 2023 г.](#)) документирани процедури и/или вътрешни правила за идентифициране на опасностите при осъществяване на дейността, свързани със здравето и безопасността при работа, за собствения персонал и за външни заинтересовани страни (партньори, доставчици, посетители, преминаващи, съседи, местни жители, контролни органи), както и оценка и управление на рисковете с оглед на намаляване на възможността за инциденти, включително за въведени мерки и отговорности за спазване на действащото законодателство за здравословни и безопасни условия на труд или чрез внедряване и поддържане на Сертифицирана система за управление по BS OHSAS 18001 "Системи за управление на здравето и безопасността при работа" или Сертифицирана система за управление по БДС ISO 45001 "Системи за управление на здравето и безопасността при работа".

Чл. 5. (1) ВиК операторите поддържат технически персонал, оборудване и технически средства, чрез които да могат да осъществяват нормално дейността си, да спазват изискванията на тази наредба, на Наредба № 2 от 2005 г. за проектиране, изграждане и експлоатация на водоснабдителни системи (ДВ, бр. 34 от 2005 г.) и на Наредба № РД-02-20-8 от 2013 г. за проектиране, изграждане и експлоатация на канализационни системи (ДВ, бр. 49 от 2013 г.) – при техническата експлоатация на ВиК системите.

(2) Квалификацията и броят на персонала, както и видът на оборудването и техническите средства зависят от предоставените с договора по чл. 198п, ал. 1 от Закона за водите активи, съобразено с видовете планирани дейности по стопанисване, поддържане и експлоатация на ВиК системите, в т.ч. мониторинг, текущи и основни ремонти, отстраняване на експлоатационни проблеми при нарушено функциониране, извършване на изследвания и измервания, периодичен контрол и обследване на състоянието на съоръженията (конструкция, устройства и др.), почистване на съоръженията, събиране,

обработване и съхраняване на получената информация при техническата експлоатация на ВиК системите, работа с потребителите и др.

Чл. 6. (1) ВиК операторът трябва да разполага най-малко със следната техника и оборудване, необходими за непрекъснато предоставяне на ВиК услуги в границата на съответната обособена територия:

1. техника и оборудване за работа на денонощна аварийна група за откриване и отстраняване на аварии по ВиК системите и съоръженията;
2. комбинирана машина за продухване и почистване на канали и канализационни шахти;
3. превозни средства и багери за експлоатация и поддръжка на ВиК системите и съоръженията;
4. техника и оборудване за намаляване на водата, която не носи приходи, за откриване на течове и за измерване на водното количество и на налягането.

(2) Изпълнението на изискванията по ал. 1 се доказва с документи.

Чл. 7. (1) ВиК операторите трябва да поддържат 24-часова безплатна телефонна линия за съобщаване на аварии, както и за предоставяне на справки, информация и др.

(2) ВиК операторът трябва да поддържа интернет страница, която:

1. да е достъпна за всички потребители на територията на страната;
2. да предоставя своевременно информация за всички планирани и аварийни ремонти, включително за тяхната очаквана продължителност;
3. да съдържа информация за контакт с ВиК оператора, включително телефон, електронен адрес и приемно време за среща с физически и юридически лица във връзка с жалби, въпроси и консултации;
4. да дава възможност за подаване на жалби, молби и сигнали от физически и юридически лица, като ги регистрира с входящ номер;
5. да дава възможност на потребителите да извършват проверка за фактурирани ВиК услуги;
6. да съдържа друга информация, посочена в нормативен акт.

(3) ВиК операторът трябва да разполага със софтуерен счетоводен продукт за обработване на данните за приходите от дейността по предоставяне на ВиК услуги.

(4) За целите на изграждането, стопанисването, поддържането, експлоатацията и предоставянето на данни при проектирането на ВиК системите ВиК операторът трябва да създаде и да поддържа следните регистри и системи:

1. Регистър на активи, който съдържа вида на актива, годината на въвеждане в експлоатация, техническите параметри и др.;
2. Географска информационна система, която съдържа информация за местоположението на съоръженията по ВиК системите, както и специфични технически параметри и др.;
3. Регистър на аварията, който съдържа вида на аварията, местоположението и др.;
4. регистри, които съдържат лабораторните изследвания за качеството на питейните и на отпадъчните води, включително на входа и изхода в пречиствателните станции за питейни води и в пречиствателните станции за отпадъчни води – дата на пробовземане, пункт, параметри, стойност на показателите и др.;
5. Регистър на жалбите;

6. Регистър за утайките от пречиствателната станция за отпадъчните води;
7. регистри, които съдържат резултатите от измерваните параметри в пречиствателните станции за питейни води и в пречиствателните станции за отпадъчни води.

(5) Изпълнението на изискванията на ал. 1, 2 и 3 се доказва със:

1. договор с предприятие, което предоставя телекомуникационни услуги – за изискването по ал. 1;
2. договор с предприятие, доставчик на услуга, за поддържане на интернет страница – за изискването по ал. 2;
3. договор с предприятие, носител на правата върху софтуера по ал. 3, освен в случаите, когато софтуерът е собственост на ВиК оператора.

Чл. 8. (1) При извършването на други икономически дейности ВиК операторът организира счетоводното си отчитане, така че финансирането, предоставено за изграждане на инфраструктура, да не може да се използва за кръстосано субсидиране или за непряко субсидиране на тези дейности, включително за експлоатацията на инфраструктурата.

(2) ВиК операторът е длъжен да спазва специалните изисквания за счетоводна и регулаторна отчетност, предвидени в нормативен акт.

Раздел III

Професионални и квалификационни изисквания към техническия персонал на ВиК оператора

(Загл. изм. – ДВ, бр. 98 от 2023 г.)

Чл. 9. (Отм. – ДВ, бр. 98 от 2023 г.).

Чл. 10. (1) (Изм. – ДВ, бр. 98 от 2023 г.) ВиК операторът трябва да разполага най-малко със следния персонал:

1. главен инженер или съответното длъжностно наименование съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите, 2011 г.;
2. главен енергетик или съответното длъжностно наименование съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите, 2011 г.;
3. главен счетоводител или съответното длъжностно наименование съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите, 2011 г.;
4. началник пречистване или съответното длъжностно наименование съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите, 2011 г.;
5. началник на ВиК район в зависимост от структурата на дружеството и възприетото от ВиК оператора разделение на обособената територия или съответното длъжностно наименование съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите, 2011 г.;

6. експерт по регулаторна и договорна дейност или съответното длъжностно наименование съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите, 2011 г. – за дейностите по реда на Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги и договорите по реда на Закона за водите;

7. началник на язовирен/язовирни район/райони или съответното длъжностно наименование съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите, 2011 г. – в зависимост от схемата на водоснабдителната система на обслужваната обособена територия.

(2) ВиК операторът наема лицата по ал. 1 по основно трудово правоотношение.

(3) Нарушение на изискванията по ал. 1 от ВиК оператора е налице, когато някоя от позициите остане незаета или се заема от лице, което не отговаря на изискванията по този раздел, за повече от 90 последователни календарни дни, но не повече от 180 календарни дни общо за годината.

(4) Задълженията на лицата по ал. 1 се определят в длъжностните им характеристики.

Чл. 11. (1) Главният инженер на ВиК оператора трябва да е лице с висше образование по специалност "Водоснабдяване и канализация" и с образователно-квалификационна степен "магистър".

(2) Лицето по ал. 1 трябва да има не по-малко от 5 години трудов стаж по специалността.

Чл. 12. (1) Главният енергетик на ВиК оператора трябва да е лице с висше електроинженерно или еквивалентно образование и с образователно-квалификационна степен "магистър".

(2) Лицето по ал. 1 трябва да има не по-малко от 3 години трудов стаж по специалността.

Чл. 13. (Отм. – ДВ, [бр. 98 от 2023 г.](#)).

Чл. 14. (1) Началник пречистване трябва да е лице с висше образование по специалности, свързани с водоснабдяването и канализацията или химичното инженерство, професионални направления "Архитектура, строителство и геодезия" или "Химически науки" и с образователно-квалификационна степен "магистър".

(2) Лицето по ал. 1 трябва да има най-малко 3 години трудов стаж по специалността.

Чл. 15. Началникът на район трябва да е лице:

1. с висше инженерно образование и с образователно-квалификационна степен "професионален бакалавър", както и най-малко една година трудов стаж във ВиК оператор, или

2. със средно образование и с професионална квалификация по професии и специалности от области на образование "Техника" и "Архитектура и строителство" от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за

професионалното образование и обучение и най-малко с 3 години трудов стаж във ВиК оператор.

Чл. 16. (1) Експерт по регулаторна и договорна дейност трябва да е лице с висше инженерно, икономическо или юридическо образование и с образователно-квалификационна степен "магистър".

(2) (Изм. – ДВ, **бр. 98 от 2023 г.**) Лицето по ал. 1 трябва да има най-малко две години трудов стаж във ВиК оператор.

Чл. 17. (1) Началник на язовирен/язовирни район/райони трябва да е лице с висше образование по специалности, свързани с водоснабдяване и канализация, хидротехническо или хидромелиоративно строителство, професионално направление "Архитектура, строителство и геодезия" и с образователно-квалификационна степен "магистър".

(2) Лицето по ал. 1 трябва да има най-малко 5 години трудов стаж по специалността.

Раздел IV Обучения

Чл. 18. (1) (Изм. – ДВ, **бр. 98 от 2023 г.**) Лицата по чл. 10 трябва да актуализират и/или да разширяват професионалните си умения и да повишават квалификацията си най-малко два пъти на всеки пет години считано от влизането в сила на наредбата.

(2) Всяка година считано от влизането в сила на наредбата най-малко 5 на сто от служителите на ВиК оператора следва да преминат обучения за професионално развитие и за повишаване на квалификацията.

(3) Изпълнението на изискванията по ал. 1 и 2 се осигурява чрез включване на служителите в подходящи програми за професионално обучение по реда на Закона за професионалното образование и обучение и/или чрез участие в други подходящи семинари, обучения, курсове и програми по съответните специалности или свързани с дейността на ВиК оператора.

(4) За обученията по ал. 3 ВиК операторът води дневник, в който се записват наименованието на курса или семинара, неговата начална и крайна дата, мястото на провеждане, наименованието на институцията, която го организира, и имената на участващите служители. ВиК операторът съхранява и копия от издадените на лицата документи, удостоверяващи тяхното участие в обучения.

(5) Обученията на персонала трябва да обхващат най-малко свързаните с дейността на ВиК оператора настъпили промени в нормативните актове и изискванията на действащите стандарти, правилата за осигуряване на безопасност при работа, както и обучения за прилагането на нови технологии, строителни продукти и материали.

Чл. 19. ВиК операторът организира и провежда вътрешни обучения на персонала, свързани с особеностите на стопанската дейност на дружеството като доставчик на ВиК услуги.

Чл. 20. ВиК операторът изготвя програма за повишаване квалификацията на персонала и мотивацията на служителите.

Чл. 21. Разходите за дейностите по чл. 18 и 19, които са в обосновен размер, са признати разходи за ВиК оператора и се включват в цените на регулираните ВиК услуги.

Глава трета КОМПЕТЕНТЕН ОРГАН И ТЕКУЩ КОНТРОЛ

Раздел I Компетентен орган, съблюдаващ спазването на изискванията

Чл. 22. (Изм. – ДВ, **бр. 98 от 2023 г.**) Компетентен орган, който съблюдава спазването и изпълнението на изискванията по глава втора, е:

1. асоциацията по ВиК за съответната обособена територия – в случаите по чл. 198б, т. 2 от Закона за водите;
2. общинският съвет – в случаите по чл. 198б, т. 3 от Закона за водите.

Раздел II Текущ контрол за спазване на изискванията

Чл. 23. (1) Компетентният орган по чл. 22 може да извършва планови и извънредни проверки за изпълнението на изискванията по глава втора.

(2) Плановите проверки по ал. 1 се извършват веднъж годишно, не по-късно от 30 март на следващата година, и резултатите от тях се включват в годишния отчет на органа по чл. 22.

(3) Извънредните проверки по ал. 1 се извършват по инициатива и с решение на компетентния орган по чл. 22 или са следствие на сигнал от потребителите, обслужвани от съответния ВиК оператор, Комисията за енергийно и водно регулиране, други държавни органи или органи на местното самоуправление.

(4) (Изм. – ДВ, **бр. 98 от 2023 г.**) ВиК операторът следва в 30-дневен срок да уведоми компетентния орган по чл. 22, когато престане да отговоря на изисквания по

глава втора, както и за промени в персонала по чл. 10. Към уведомлението се прилагат съответните документи, удостоверяващи настъпилите промени.

(5) ВиК операторът е длъжен да подава към компетентния орган по чл. 22 актуална информация за изпълнението на изискванията по глава втора за всяка календарна година.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на наредбата:

1. „Асоциация по ВиК" е асоциация по ВиК по смисъла на чл. 198в, ал. 1 от Закона за водите.

2. "ВиК оператор" е ВиК оператор по смисъла на чл. 198о, ал. 5 от Закона за водите.

3. "ВиК услуги" са водоснабдителни и канализационни услуги по смисъла на чл. 1, ал. 2 от Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги.

4. (Отм. – ДВ, [бр. 98 от 2023 г.](#)).

5. "Обособена територия" е обособена територия по смисъла на чл. 198а от Закона за водите.

6. "Професионален опит" е трудов стаж или осигурителен стаж по договор по чл. 141, ал. 7, чл. 241, ал. 6 или чл. 244, ал. 7 от Търговския закон. Като доказателство за професионален опит с осигурителен стаж се изискват референции от съответния управляващ орган за дейността на лицето.

7. (Отм. – ДВ, [бр. 98 от 2023 г.](#)).

8. "Други икономически дейности" са всички дейности, които не са забранени от законодателството на Република България, но са различни от регулираните от Комисията за енергийно и водно регулиране.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Наредбата се издава на основание чл. 198о, ал. 7 и 8 от Закона за водите.

§ 3. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник".

§ 4. (1) ВиК операторите трябва да изпълнят изискванията по глава втора с изключение на чл. 7, ал. 4 и чл. 8 в срок до 31 декември 2019 г.

(2) Лицата, които към датата на обнародване на наредбата заемат длъжностите по чл. 10, ал. 1, т. 1, 4 и 7 и не отговарят на изискванията съответно по чл. 11, 14 и 17, могат да продължат да заемат тези длъжности за максимален срок 10 години считано от датата на обнародване на наредбата.

§ 5. Длъжностите, изброени в чл. 10, са задължителни при наличие на съответната дейност на ВиК оператора.

§ 6. Министърът на регионалното развитие и благоустройството дава указания по прилагането на наредбата.